

FORYNJAN

ÍSLENSKAR FURÐUSÖGUR

I. TBL, VOR '2026

EFNISYFIRLIT

<u>Manifestó</u>	3
Ritstjórnarpistill	4
<u>Barnsvaggan á Minni-Þverá (þjóðsaga)</u>	5
Með opnum hug eftir Einar Leif Nielsen	5
Skáregn eftir Mary Robinette Kowal	12
Kynjaskepnan eftir Emil Hjörvar Petersen	28
Vörðurinn eftir Gunnar Theodór Eggertsson	44

MANIFESTÓ

Markmið útgáfunnar er að styðja við bakið á íslenskum furðusögum, skapa þeim vettvang til aflestrar og útgáfu, og hvetja jafnt höfundar sem lesendur til að skrifa og lesa furðusögur á íslensku.

Við elskum dauða og drunga, galdra og geima, popp og pölp, ... og við viljum lesa eins mikið af því á íslensku og mögulegt er.

Unnendur furðusagna geta verið tregir til að gefa íslenskunni séns og leita mikið og jafnvel alfarið í faðm enskunnar í leit að spennandi efni. Þetta þykir okkur bæði skiljanlegt og miður, enda hefur löngum vantað upp á viljann hjá íslenskum útgefendum að gefa furðusögum séns og senan því ekki upp á marga fiska, miðað við það sem gengur og gerist í nágrannalöndunum. Frumkvöðlar og sjálfútgáfa hefur ávallt verið til staðar og enginn skortur á grósku og hugarflugi hjá íslenskum höfundum. Forynjunni er ætlað að styðja við þá grósku og skapa svæði fyrir íslenskt efni sem fangar alla þá flóru sem fyrirfinnst í furðunni, upphefja hana og fagna fjölbreytileikanum.

Með því vonumst við jafnframt til þess að nýjar raddir fái tækifæri til að brýna sig og stíga sín fyrstu skref og að höfundar jafnt sem lesendur líti á Forynjuna sem hvatningu til að halda þeirri bókmenntategund sem þeim þykir vænt um lifandi á íslensku. Við búum á agnarsmáu málsvæði með örlitilli tungu og þurfum að hlúa að þessum hluta bókmenntahéðarinnar, ef við viljum að hún lifi góðu lífi.

Það þarf að venjast orðalagi, búa til líkingamál, smíða nýyrði, og leita alls kyns leiða til að túlka litróf fantasíu og furðu svo lesendur leggi í að lesa svona sögur á íslensku og að höfundar eigi sér fyrirmyndir til að skrifa sjálfir á íslensku og leggja sitt af mörkum á vogarskálarnar.

Einu sinni var hlegið að íslenskum glæpasögum, því íslenskar glæpasögur hljómuðu absúrd. Þá hefð þurfti að skapa og nú er vart annað lesið hér á landi. Við búum að ríkulegri hefð furðusagna sem á rætur að rekja til goðafræðinnar og Íslendingasagna og hafa fjölmargir höfundar borið kyndil furðunnar á Íslandi síðustu ár og áratugi, en það er alltaf þörf á fleiri röddum og samhljóma munu íslenskar furðusögur ekki sökkva ofan í myrk hafdjúp gleymdra guða, heldur rísa hátt til himna og svífa á meðal stjarnanna.

Gunnar Theodór Eggertsson og Júlíus Árnason Kaaber, ritstjórar

BARN SVÖGGAN Á MINNI-ÞVERÁ

Öll þekkjum við sögur af umskiptingum og átján barna feðrum sem búa í blokkum í Álfheimum en hvernig verður umskiptingur til? Í þessari þjóðsögu úr safni Jóns Árnasonar má finna kostulega lýsingu á því hvernig gömlum álfkarli er breytt í ungbarn – með því að hnoða hann eins og deig! – GTE

Kristín sem var á Minniþverá (hér um bil 1830-40) sagði frá því um móður sína sem var skyggn að hún hefði verið með ömmu Kristínar á engjum og séð einu sinni konur tvær koma ofan úr fjalli og leiða karl á milli sín sem eitthvað bar. Þegar þær komu nær leystu þær þjónkuna ofan af karlinum; sá hún þá að það var vaggga og breitt með rauðu yfir. Síðan tóku þær karlinn og börðu hann utan svo hann fór að smáminnka og var orðinn pattakorn. Þá tóku þær hann enn og hnoðuðu unz hann var orðinn eins lítill og vöggubarn. Lögðu þær hann þá í vögguna, breiddu rauða klæðið yfir, báru hana svo á milli sín og stefndu með allt saman heim að bænum. Stúlkan sagði þá móður sinni frá því sem hún hafði séð; en móðir hennar brá skjótt við, hljóp heim og varð fyrri en huldukonurnar að barnsvöggum sem hún hafði látið standa úti á hlaðinu. En þegar huldukonurnar sáu það tóku þær barnið sem þær voru með úr vöggunni og rassskelltu það, smáhröktu svo og hrintu því á undan sér. Við það stækkaði karl þeirra óðum aftur þangað til hann varð eins og hann var upphaflega; hélt hann svo með þeim upp í fjall og hurfu þau þar öll.

MEÐ OPNUM HUG EFTIR EINAR LEIF NIELSEN

Einar Leif Nielsen er höfundur skáldsagnanna *Sýndarglæpir*, *Hvítir Múrar Borgarinnar* og *Silfurfossar*. Smásagan hans *Sniglasúpan* vann Gaddakylfuna árið 2026.

Kristján hafði aldrei komið í Hörpuna áður. Dökkgrá tónleikahöllin hafði hingað til verið tákn menningarelítunnar sem leit niður á hann og hans líka en nú var erindi. Hafði af fólki sem streymdi inn og út úr byggingunni vakti upp kvíða í Kristjáni. Kannski hefði verið betra að sitja heima og horfa á nýjustu þáttaröðina af *Ancient Aliens*. Hann ýtti stóru tánni upp úr gati á hægri Converse-skónum. Það hafði verið þarna í meira en ár og átti að vera djörf tiskuyfirlýsing.

„Ertu tilbúinn?“ spurði Aþena systir hans. Hún hallaði sér fram í bílstjórasetinu. „Það eru ansi margir þarna, ertu viss um að þú höndlir þetta?“

Kristjáni langaði heim, en móðir þeirra sagði að hann hefði gott af ráðstefnunni og hún myndi aldrei taka það í mál ef hann kæmi heim með skottið milli lappanna. Hann opnaði því hurðina og steig út án þess að segja orð.

